

Zakres materiału nauczania GEOGRAFII
dla 4-letniego liceum ogólnokształcącego-
klasy stacjonarne i zaoczne

Obowiązujący podręcznik: Geografia . Podręcznik dla szkół ponadpodstawowych. 2. Zakres podstawowy.

Autor: Agnieszka Małąg

Wydawnictwo: Operon 2020

KLASA 2 semestr 3

Dział	Tematy (liczba godzin)	Zakres materiału nauczania	Wymagania edukacyjne. Uczeń:
Rozwój społeczno - gospodarczy państw świata	1. Polityczna mapa świata (1)	<ul style="list-style-type: none"> • elementy państwa, terytorium państwa, zmiany granic, • eksklawa, enklawa, różnice w powierzchni państw, minipaństwa, • kraje nieuznawane na arenie międzynarodowej 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminów: <i>państwo, eksklawa, terytorium zależne</i> • podaje na podstawie mapy przykłady eksklaw i terytoriów zależnych na świecie • wymienia elementy państwa • wskazuje na mapie wielkie państwa i minipaństwa • podaje aktualną liczbę państw świata • wymienia przykłady krajów nieuznawanych na arenie międzynarodowej •
	2. Zmiany na mapie politycznej po II wojnie światowej. (1)	<ul style="list-style-type: none"> • kolonializm i jego skutki • obszary kolonialne krajów europejskich na świecie w połowie XX w. • przyczyny i skutki dekolonizacji • następstwa kolonializmu • zmiany na mapie politycznej po II wojnie i po 1989 roku 	<ul style="list-style-type: none"> • podaje przyczyny zmian na mapie politycznej świata • wyjaśnia znaczenie terminu <i>kolonializm</i> • wymienia skutki kolonializmu • wskazuje na mapie obszary kolonialne na świecie w połowie XX w. • wymienia kraje europejskie, które w połowie XX w. miały posiadłości kolonialne • wyjaśnia znaczenie terminu <i>dekolonizacja</i> • wymienia przyczyny i

			<p>skutki dekolonizacji</p> <ul style="list-style-type: none"> • analizuje wpływ kolonializmu na dysproporcje w rozwoju państw
	<p>3. Obszary integracji i dezintegracji we współczesnym świecie. (1)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • procesy integracji i dezintegracji w państwach Europy i Azji • przyczyny integracji • płaszczyzny integracji • organizacje rządowe i pozarządowe • organizacje międzynarodowe • dezintegracja - przyczyny (nacjonalizm, fundamentalizm, separatyzm) i skutki 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminów: <i>integracja</i>, <i>dezintegracja</i> • opisuje zmiany na mapie politycznej świata po 1945 i po 1989 r. • omawia procesy integracji i dezintegracji w Europie po 1989 r. (dezintegracja Związku Radzieckiego, Czechosłowacji i Jugosławii, integracja Niemiec) • wskazuje na mapie państwa powstałe w Europie po 1989 r. • opisuje płaszczyzny integracji • analizuje przyczyny integracji politycznej, gospodarczej i militarnej • wymienia przykłady międzynarodowych organizacji pozarządowych, wyjaśnia, na czym polega ich działalność • podaje przykłady międzynarodowych organizacji międzyrządowych • opisuje działalność ONZ • podaje przykłady organizacji międzynarodowych, których członkiem jest Polska
	<p>4. Unia Europejska (1)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • idea zjednoczenia Europy • przebieg integracji gospodarczej i politycznej • instytucje UE • rola UE na arenie 	<ul style="list-style-type: none"> • zna historię powstania UE • wymienia instytucje UE i określa czym się zajmują • wie jaką rolę odgrywa UE w Europie i na

		<p>miedzynarodowej</p> <ul style="list-style-type: none"> • dobre i złe skutki integracji europejskiej • Polska w UE • Strefa Schengen 	<p>świecie</p> <ul style="list-style-type: none"> • określa skutki przynależności Polski do UE • wie czym jest Strefa Schengen i wymienia kraje do niej należące
	5. Konflikty zbrojne (1)	<ul style="list-style-type: none"> • przyczyny konfliktów zbrojnych na świecie • najważniejsze konflikty zbrojne po 1990 r. • najważniejsze obszary konfliktów zbrojnych i zamachów terrorystycznych po 1990 r. • terroryzm • wybrane zamachy terrorystyczne w XXI w. • skutki konfliktów i ataków terrorystycznych • wpływ mediów na społeczny odbiór przyczyn i skutków konfliktów zbrojnych na świecie 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia przyczyny konfliktów zbrojnych na świecie • wymienia wybrane konflikty zbrojne w latach 90. XX w. i na początku XXI w. • wskazuje na mapie regiony, w których po 1990 r. toczyły się konflikty zbrojne i dokonano zamachów terrorystycznych • wyjaśnia znaczenie terminu <i>terroryzm</i> • podaje przykłady zamachów terrorystycznych w wybranych regionach świata w XXI w. • omawia skutki konfliktów zbrojnych i ataków terrorystycznych na świecie • przedstawia na wybranych przykładach wpływ mediów na społeczny odbiór przyczyn i skutków konfliktów na świecie
	6. Mierniki rozwoju społeczno-gospodarczego państw (1)	<ul style="list-style-type: none"> • przyczyny dysproporcji w rozwoju społeczno-gospodarczym państw • wskaźniki poziomu rozwoju gospodarczego państw świata: PKB, HDI, wielokryterialny wskaźnik ubóstwa (HPi) • prawidłowości przestrzenne w zróżnicowaniu państw świata według PKB, 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia przyczyny dysproporcji w rozwoju społeczno-gospodarczym państw • wymienia wskaźniki poziomu rozwoju gospodarczego państw • wyjaśnia znaczenie terminów: <i>produkt krajowy brutto (PKB)</i>, <i>wskaźnik rozwoju społecznego (HDI)</i>,

		<p>HDI, MPI</p> <ul style="list-style-type: none"> • podział państw pod względem rozwoju społeczno-gospodarczego • konsekwencje zróżnicowania poziomu gospodarczego 	<p><i>wielokryterialny wskaźnik ubóstwa (MPI)</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • opisuje prawidłowości przestrzenne w zróżnicowaniu państw świata według PKB • ocenia strukturę PKB Polski na tle innych krajów na podstawie danych statystycznych • opisuje przestrzenne zróżnicowanie krajów pod względem HDI na świecie • przedstawia zróżnicowanie przestrzenne wskaźnika MPI na świecie • wymienia cechy krajów o różnym poziomie rozwoju społeczno-gospodarczego
	7. Podsumowanie materiału		
Procesy demograficzne	1. Liczba ludności świata i jej zmiany (1)	<ul style="list-style-type: none"> • liczba ludności na świecie • przyrost naturalny • współczynniki urodzeń, zgonów i przyrostu naturalnego • fazy rozwoju demograficznego • model przejścia epidemiologicznego • zróżnicowanie przestrzenne współczynników urodzeń, zgonów, przyrostu naturalnego w krajach wysoko i słabo rozwiniętych 	<ul style="list-style-type: none"> • podaje liczbę ludności świata • przewiduje zmiany zaludnienia na świecie w przyszłości • przedstawia udział kontynentów w zaludnieniu świata • wymienia najludniejsze państwa świata • wyjaśnia znaczenie terminu <i>przyrost naturalny</i> • oblicza współczynniki urodzeń, zgonów i przyrostu naturalnego • analizuje zróżnicowanie przestrzenne współczynników urodzeń, zgonów i przyrostu naturalnego na świecie • zna pojęcie faz rozwoju demograficznego i modelu przejścia epidemiologicznego • porównuje zróżnicowanie

			współczynników przyrostu naturalnego w krajach wysoko i słabo rozwiniętych
	2. Eksplozja i regres demograficzny (1)	<ul style="list-style-type: none"> • dominujące modele rodziny • społeczno-kulturowe uwarunkowania zróżnicowania modelu rodziny • piramida płci i wieku • eksplozja demograficzna, przyczyny i skutki • regres demograficzny i problemy z nim związane • przyczyny i konsekwencje procesu starzenia się ludności 	<p>zna modele rodziny i konsekwencje dominacji poszczególnych modeli na liczbę ludności kraju</p> <ul style="list-style-type: none"> • określa uwarunkowania dla przyjęcia określonego modelu rodziny • odczytuje informacje z wykresu piramidy płci i wieku • zna pojęcie eksplozji demograficznej i jej konsekwencje • zna pojęcie regresu i rozumie jego konsekwencje • umie przewidzieć zmiany gospodarczo -społeczne w społeczeństwie starzejącym się
	3. Migracje (1)	<ul style="list-style-type: none"> • migracja, imigracja, emigracja, reemigracja, saldo migracji • przyczyny i skutki migracji • rodzajemigracji • kierunki migracji • saldo migracji zagranicznych na świecie • kraje emigracyjne i imigracyjne • skutki migracji zagranicznych • uchodźstwo, migracja ekonomiczna • problemy uchodźców w Europie i w innych regionach świata 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia terminy <i>migracja, imigracja, emigracja, reemigracja, saldo migracji, uchodźca</i> • umie określić przyczyny i skutki migracji krajowych i zagranicznych • wymienia kraje migracyjne • umie określić problemy uchodźców
	4. Struktura narodowościowa i etniczna świata (1)	<ul style="list-style-type: none"> • naród, grupa etniczna • mniejszość narodowa a mniejszość etniczna • struktura narodowościowa i etniczna w wybranych 	<ul style="list-style-type: none"> • zna terminy: <i>naród, grupa etniczna, mniejszość narodowa</i> i wymienia różnice między nimi • analizuje zróżnicowanie narodowościowe

		<p>państwach</p> <ul style="list-style-type: none"> • państwa jednolite narodowościowo i wielonarodowościowe • odmiany ludzkie • języki świata 	<p>i etniczne w wybranych krajach świata</p> <ul style="list-style-type: none"> • wskazuje przyczyny istnienia państw wielonarodowościowych • wymienia główne i mieszane odmiany ludzkie na świecie • wymienia główne grupy językowe na świecie, określa języki do nich przynależące
	5. Kręgi kulturowe i wpływ religii na życie społeczne i gospodarkę współczesnego świata (1)	<ul style="list-style-type: none"> • zróżnicowanie religijne ludności świata • religie uniwersalne • struktura religijna w wybranych krajach • wpływ religii na życie człowieka i gospodarkę • zróżnicowanie kulturowe ludności świata • kręgi kulturowe 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminu <i>religia</i> • wymienia główne religie świata • wymienia religie uniwersalne i wskazuje na mapie obszary ich występowania • omawia na podstawie diagramów strukturę religijną w wybranych krajach • przedstawia zróżnicowanie religijne w Polsce • opisuje wpływ religii na życie człowieka oraz na gospodarkę • opisuje na podstawie mapy zróżnicowanie kulturowe ludności świata • wymienia i opisuje kręgi kulturowe
	6. Osadnictwo wiejskie i miejskie (1)	<ul style="list-style-type: none"> • jednostki osadnicze i kryteria wydzielenia miast • funkcje wsi i miast • zróżnicowanie typów wsi na świecie • przyczyny zmian na wsi • nowe funkcje wsi • przyczyny depopulacji wsi 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia rodzaje jednostek osadniczych i kryteria ich wydzielenia • wymienia funkcje wsi i miast • opisuje zmiany charakteru wsi, omawia nowe funkcje wsi • określa przyczyny wyludniania się obszarów wiejskich
	7. Urbanizacja (1)	<ul style="list-style-type: none"> • procesy urbanizacyjne • wskaźnik urbanizacji jako miernik poziomu gospodarczego kraju • przyczyny i skutki urbanizacji • poziom urbanizacji na świecie 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia terminy: urbanizacja, dezurbanizacja • wyjaśnia znaczenie terminu <i>wskaźnik urbanizacji</i> i określa jego zróżnicowanie w

		<ul style="list-style-type: none"> • największe miasta świata 	<p>poszczególnych kontynentach i w wybranych krajach</p> <ul style="list-style-type: none"> • określa przyczyny powstawania miast i skutki tego procesu • wymienia największe miasta świata i lokalizuje je na mapie • analizuje przyczyny i skutki urbanizacji w wybranych regionach świata
Gospodarka	1. Sektory gospodarki (1)	<ul style="list-style-type: none"> • podział gospodarki na sektory • zmiana roli sektorów gospodarki w rozwoju cywilizacyjnym • struktura zatrudnienia jako wskaźnik poziomu rozwoju gospodarczego kraju • zróżnicowanie struktury zatrudnienia w wybranych krajach i jej zmiany • zmiany w strukturze zatrudnienia w Polsce 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia podział gospodarki na sektory • opisuje funkcje poszczególnych sektorów gospodarki • omawia zmiany roli sektorów gospodarki w zależności od rozwoju cywilizacyjnego społeczności • wyjaśnia, czym jest struktura zatrudnienia • porównuje strukturę zatrudnienia w wybranych krajach w latach 90. XX w. i obecnie • przedstawia przyczyny zmian roli sektorów gospodarki w rozwoju cywilizacyjnym w wybranych krajach świata • omawia zmiany w strukturze zatrudnienia w Polsce na tle krajów o różnym poziomie rozwoju społeczno-gospodarczego
	2. Społeczeństwo informacyjne (10)	<ul style="list-style-type: none"> • kapitał ludzki, gospodarka oparta na wiedzy, społeczeństwo informacyjne • cechy gospodarki opartej na wiedzy • czynniki wpływające na rozwój gospodarki opartej na wiedzy • rola władz w gospodarce opartej na wiedzy • rozwój innowacyjności i gospodarki opartej na wiedzy w 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminów: <i>kapitał ludzki, gospodarka oparta na wiedzy, społeczeństwo informacyjne</i> • omawia cechy gospodarki opartej na wiedzy • wymienia czynniki wpływające na rozwój gospodarki opartej na wiedzy

		<p>Polsce</p> <ul style="list-style-type: none"> • cechy społeczeństwa informacyjnego • skutki kształtowania się społeczeństwa informacyjnego 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia rolę władz w gospodarce opartej na wiedzy • opisuje rozwój innowacyjności i gospodarki opartej na wiedzy w Polsce • podaje cechy społeczeństwa informacyjnego • omawia skutki kształtowania się społeczeństwa informacyjnego
	3. Handel międzynarodowy (1)	<ul style="list-style-type: none"> • co to jest handel - terminologia • najważniejsze produkty wymiany handlowej • struktura towarowa wymiany handlowej • główne kierunki wymiany handlowej na świecie • Zasady sprawiedliwego handlu 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminów: <i>handel międzynarodowy (handel zagraniczny), eksport, import, bilans handlowy państwa</i> • wymienia najważniejsze produkty wymiany międzynarodowej • wyjaśnia, czym jest struktura towarowa handlu zagranicznego • określa główne kierunki wymiany handlowej na świecie • nazywa największe porty i węzły przeładunkowe na świecie • wyjaśnia na czym polegają zasady <i>Fair trade</i>
	4. Globalizacja (1)	<ul style="list-style-type: none"> • globalizacja • płaszczyzny globalizacji • indeks globalizacji • wpływ globalizacji na gospodarkę światową • pozytywne i negatywne skutki globalizacji dla Polski • globalizacja na co dzień 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminu <i>globalizacja</i> • omawia przebieg procesów globalizacji w płaszczyźnie gospodarczej, społecznej i politycznej • przedstawia wpływ globalizacji na gospodarkę światową • wyjaśnia znaczenie terminu <i>indeks globalizacji</i> • przedstawia pozytywne i negatywne skutki procesu globalizacji dla Polski • wskazuje przejawy globalizacji w codziennych zachowaniach
	5. Utrwalenie wiadomości i		

	podsumowanie materiału (1)		